

Η ΣΑΡΡΑ ΒΕΡΝΑΡ
ΠΕΡΙ ΘΕΑΤΡΟΥ

Κυρία με τὰς Καμελίνας, ὅχι ὡς Θεοδώρα, ἀλλ' ἀπλούστειν με εἶναι μύστην ἐσθῆτα ὡς οὐμ-
λητῆς.

Καὶ ὠμίλησεν φυσικὰ περὶ Θεοῦ, ἀναγκινώ-
σκουσα ἀπὸ τὰ κυκλᾶ φύλλα ἐνὸς τετραγώνου,
ἐξήπλωμένου ἐνὸς πύου τῆς καὶ τοιζούσα τὰς
λέξεις καὶ τὰς φράσεις μὲ τὴν χρυσῇ ἐκείνην
φωνῇ, ἡ ὁποία εἶνε πάντοτε ἡ δοξὰ τῆς τέ-
χνης τῆς.

Ἡ Σάρρα ἀγαπᾷ τὸ θέατρον, τὸ ἀγαπᾷ
περιπαθῶς καὶ φρονεῖ, ὅτι ἡ ἐπιρροή του εἶνε
πάντοτε μεγάλη.

— Μ' ὅλην τὴν προσπάθειαν μερικῶν λογίων — εἰλε—
διὰ τὰ καταροφικῶν καὶ τὰ ἐκχυδαῖσιν τὴν ἔξοχον αὐ—
τὴν τέχνην, αὕτη ἵσταται ὀρθία, ζῶντα, ποιητικῇ, μά—
γος καὶ διδακτικῇ—ναί, ναί, διδακτικῇ διὰ τοῦ θέατρον
ἀποτελεῖ διδασκαλίαν ζωντανήν καὶ ἀποτελεσματικὴν.

Προσέθηκε κατόπιν τὸν ὠρχαῖον αὐτὸν ἄριστον
τοῦ θεάτρου.

— Τὸ θέατρον μὲν φαίνεται καλειδοσκοπικόν, τοῦ
ὁποῖον αἱ κινούμεναι πλεuraὶ παρουσιάζουσιν εἰς τὸ κοινόν
τὸ ἔχον ἐντεταμένην τὴν προσοχήν, τὰς ἀτίμιας, τὰ ἐγκλη-
ματα, τὰς κακίας, τοὺς ἐκφυλισμοὺς τῆς ἀνθρωπότητος,
τὰ σφάλματα τοῦ πολιτισμοῦ, τὰ γελῶτα τῆς κοινωνίας.
Καὶ εἰς τὸ αὐτὸ κίνημα τῆς ἀνασκευώσεως, τοῦ ὁποῖου
δεικνύει ποῦ γίνονται τὰ κακὸν καὶ ποῖα εἶνε ἡ ἀφορμὴ
τοῦ κακοῦ, τὼνθ' ὅτε καὶ τὸ οὐσιώδες, οὐχ γὰρ ὁ θεατὴς,
μετὰ τὸ τέλος τοῦ δράματος ἢ τῆς κομωδίας, μένει συγ-
κεκισμένους ἐνώπιον τῆς ἰδίας συνειδήσεώς του. Καὶ αὐ-
τοὺς εἶνε εἰς, πεπληρωμένοι ἐπὶ χρίσις.

Μεταξύ τῶν θεατῶν, ἡ Σάρρα Βερνάρ δι-
κρίνει πολλές κατηγορίες: τοὺς διανοητικούς
θεατὰς, οἱ ὅποιοι εἶνε οἱ λεπτομερέστερον εἰσθάνο-
μενοι, τοὺς ἀδικήρους, τοὺς ἀφελεῖς, οἱ ὅποιοι
τὰ ἐκλασθάνουν ὅλα ταῖς μετρητοῖς, τοὺς χον-
δραιοῖς καὶ τοὺς ἀπροσώπους. "Ὅταν λέγῃ ἀπρο-
σώπους ἡ Σάρρα ἐννοεῖ τὸ πλῆθος, τὸ ἀπρόσωπον
πλῆθος, τὸ παρὰσυρόμενον ἀπὸ τὰς στιγμιαίας
ἐντυπώσεις του καὶ αὐτὸ πρασιμαῖ ἡ μεγάλη
κχιλιτέγνις, ὡς ἀκροατήριον.

Τὸ πλῆθος αὐτὸ εἶνε τὸ ἐποφελούμενον πε-
ρισσότερον τῶν ἐκ τοῦ θεάτρου διδασκμάτων.
Καὶ τὰ διδασκαστὰ αὐτὰ εἶνε τὸ καλὸν καὶ τὸ
ἀγαθόν, διότι τὸ θέατρον εἶνε νόσος, ἐντὸς τοῦ
ὅποιου οἱ προσερχόμενοι εἰς αὐτὸν φυλάττουν
τὸ ἱερὸν πῦρ τῆς τέχνης — τῆς τέχνης ὑφ' ὅ-
λης τᾶς μορφᾶς της, τῆς τέχνης καθ' ὅλως της
τᾶς ἐκδηλώσεις, τῆς Τέχνης, ἡ ὅποια μαζῇ
μὲ τὴν Ἐπιστήμην, ἀποτελοῦν τὰ δύο ἰσχυ-
ρότερα δημιουργήματα τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας,
τὴν ἐξοχότεραν ἐκφανσιν τῆς ἀγαθότητος τοῦ
Δημιουργοῦ.

Ἡ Σάρρα Βαρνάρ δὲν ἀγαπᾷ τὸ νεωτεριστικὸν ἢ ὑπερνεωτεριστικὸν θέατρον. Διὰ τοῦς συγγραφεῖς αὐτοῦ λέγει, ὅτι «ρίπτουν ἐπάνω εἰς τὸ χροτὶ τὰς ἐκκρίσεις τοῦ περιορισμένου νοῦ των καὶ τῆς πυρροῦσης ψυχῆς των. Εὐτυχῶς, ὅτι αἱ μωρίαι των ζοῦν ὀλίγον καὶ ἀποθνήσκουν ἀναιμῶσαι ἐκ τοῦ ἰδίου ἀηλητηρίου των».

Ἐξαιρεῖ ἐν τοῦτοις, μεταξύ τῶν νεωτερι-
στών, τὸν Κυρέλ, τὸν Μπριέ, τὸν Γογκούρ, τὸ
Δεκάδ, τὸν Ὁκτάδ Μιρβῶ, τὸν Ζουλλιέν καὶ
τὸν Κουρτελιν. Διὰ τὸν Μπριέ, ὁ ὑποῖος εἶνε
καίπως γνωστός καὶ ἐδῶ, λέγει «ὅτι εἶνε ἀπο-
κλειστικῶς προχρηματιστής, ἐμπεσορημένος με-
γελείου κατὰπληκτικοῦ. Δὲν ἐννοῶ (προσθέτει)
τὸ θέατρον αὐτό, ἀλλ' ἀναγνωρίζω τὴν εὐθύ-
τητά του.»

Ἄρ' οὐ ἡ Σάρρα εἰρωνεύθη τὰς μητέρας
 πῶ δὲν πηγαινούν τὰς κόρας τῶν εἰς τὴν
 «Κυρίαν μὲ τὰς Καμελίαις» καὶ τὰς πηγαινούν
 μὲλα ταῦτα εἰς τὴν «Τραχιάταν», ἔθιξε τὸ
 ζήτημα ἄν πρέπη θρησκευτικαὶ ὑποθέσεις ἢ ἀ-
 ναριθάζονται ἀπὸ σκηῆς καὶ ἀπεφάνθη κατα-
 φαστικῶς. Τὸ παράδειγμα τῆς Σαμαρείδος τοῦ

CLÉO DE MÉRODE.

Ροσπάν, τοῦ ἰδανιστικοῦ καὶ χριστιανικοῦ αὐ-
τοῦ ποιήματος, τὴν ἐνίσχυσεν εἰς τὴν ἰδέαν τῆς.

— Ἡ ἡμέρα τῆς παραστάσεως — εἶπε — ἐπῆρξεν ἡμέρα
ἀναμνήσεως ἀληθομονήτου. Ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη ἐγέμισε
τὴν αἰμοσφαῖραν ἀπὸ χαρὸν ἀπείρως ἁγνῆν. Τα δάκρυα
ἔρρεον εὐεργετικά. Ἦσαν δὲ, ὅτι καὶ μετ' ἐφ' ἑσθ' ἐπὶ
τὰς ὑπερκοσμίους σφαῖρας, διότι ἔλεγα ὡραία λόγια καὶ
αἱ καρδίαι ἔπαλλον μέσα εἰς τὴν καρδίαν μου. Ἐκλαῖα
τὰ δάκρυα ἐκεῖνα, τὰ χωρὶς ἄλας, τὰ χωρὶς πικρίαν, —
τὰ ἁγνὰ ἐκεῖνα δάκρυα τὰ ὅποια ἀποπλύνουν, παρασού-
ρουν καὶ καταπνίγουν διὰ παντὸς τὰς σκωρίας τῆς ψυχῆς
καὶ τῆς ζωῆς μας — τόσον μακρὸς φεῦ! διὰ τὸ κακόν, τό-
σον βραχείας διὰ τὸ καλόν, τὸ ὅποion θὰ ἠθέλαμεν νὰ
κάμωμεν. Τὸ κοινόν, ἐνθουν, καταφεγγόμενον ἀπὸ τὴν
δῆδα τῆς πίστεως, ἐννοοῦσεν ὅλους τοὺς στίχους καὶ τὸ
ἐδείκνυε. Ὁ Κατοῦλ Μανδὲς ὁρθιος, ἔβγαζε κραυγὰς ἐν-
θουσιασμοῦ. Ἡ ἡμέρα αὕτη ἐπῆρξε δι' ἐμὲ ἡμέρα εὐτυ-
χῆς, διότι ἐσημείωσε τὸν θρίαμβον ἐνὸς φιλολογικοῦ
ἔργου.

Αὕτη ἦτο ἡ διάλεξις τῆς Σάρρας Βερνάρ. Τὸ
βάθος τῆς δὲν εἶναι ἴσως ἑκτακτον, ἀλλ' ἡ
φωνὴ μετ' τὴν ὑποῖαν ἀπηγγέλλη, ἦτο τόσον ἐ-
ξοχος, ὥστε τὰ χειροκροτήματα τὴν διέκοπτον
συχνά.

Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ (*)

Ἡ κόμμως αὐτοῦ ἦτο ἀνάμικτος εἰς ἰσ-
ρέα. Τὰ ράσα του ἦσαν μεταξωτὰ καὶ κοντά,
ἵνα φαίνωνται αἱ ἀργυρὰ καὶ χρυσὰ πόρπαι, ἃς
ἔφεραν εἰς τὰ κομψὰ ὑποδήματα καὶ αἱ μετα-
ξωτὰ περικνημίδες ἐρυθροῦ ἢ πορφυροῦ χρώμα-
τος. Ἐκοπτε ἐπὶ τὸ κομψότερον τὸ γένειον.
Τὸν στρογγύλον καὶ λίαν κομψόν αὐτοῦ πλατύ-
γυρον πῖλον, ὅτε μὲν λοξὰ ἔφεραν ἐπὶ τῆς κε-
φαλῆς — ἄλλη φάτσα, κατὰ τὴν ζακυνθιακὴν
ἡράσιν — ὅτε δὲ ὑπὸ τὴν μασχάλην. Ἐβάδιζεν
ἀγερῶχος καὶ ἐνίοτε παρακολουθούμενος ὑπὸ
τῆς προφίλου αὐτοῦ γάτας, ἣν ἐκράτει διὰ γαί-
τανίου. Τὰ ἀκτινοβολοῦντα αὐτοῦ βλέμματα
ἔστρεφον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ προσήλωνεν αὐτὰ καὶ
ἐπὶ τῶν ἀθροτέρων ἀντικειμένων, καθιστάμενος
τὸ εὐθέτηρον τοῦ τόπου.

(*) Συνέχεια.